

ADVIES 1803

Besluit van de Vlaamse Regering betreffende het jeugd- en kinderrechtenbeleid

Datum: 6 juni 2018

Voorzitter: Alexandra Smarandescu

Aanwezigen: Bram Jansen, Emily De Laere, Emmy Vandenbussche, Eveline Meylemans, Ines De Geest, Isaak Dieleman, Jan Langeraert, Mohamed Missaoui

De Vlaamse Jeugd Raad, in vergadering op 6 juni 2018, onder voorzitterschap van Alexandra Smarandescu en met bovenvermelde aanwezigen, adviseert unaniem het volgende:

1. Maak budget vrij binnen de verschillende beleidsdomeinen. Enkel op deze manier wordt dit een plan dat over de verschillende beleidsdomeinen heen wordt gedragen. 2
2. Zorg voor een ruime consultatie bij het opstellen van de vanuit het Departement CJM opgestelde omgevingsanalyse. Enkel de reflectiegroep is te beperkt. Betrek minstens de Vlaamse Jeugd Raad en de reflectiegroep bij de keuze van de prioriteiten. 2
3. Stel de projectplannen en het hele JKP niet enkel voor in de Commissie CSJM van het Vlaams Parlement, maar ook in de andere relevante commissies. 3
4. Breid de reflectiegroep uit met minstens drie vertegenwoordigers vanuit de jeugdwerksector en zorg voor bijkomende verankering voor de andere reflectiegroepen. 3
5. Zorg ervoor dat dit structureel verticaal overleg met iedere minister effectief wordt uitgevoerd. (Jan) 3
6. Houd rekening met de adviespunten die de Vlaamse Jeugd Raad in 2015 en 2017 in zijn adviezen heeft geformuleerd. 4
7. Zorg ervoor dat projecten/acties/doelstellingen/thema's zich op kruispunt verbinden. Hanteer op die manier de kracht van het instrument JKP. Stimuleer transversale samenwerking door 'gepaste' budgetten te voorzien. 4
8. Geef jeugdwerk een eigen plaats binnen het JKP. Jeugdwerk is meer dan enkel een middel om de doelstellingen van het JKP te verwezenlijken. 5
9. Zorg voor een duidelijke link met de nieuwe Europese Jeugdstrategie. 5

1 Situering

Op 19 mei 2018 keurde de Vlaamse Regering principiële het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende het jeugd- en kinderrechtenbeleid goed. De Vlaamse Jeugdraad kreeg hierover een adviesvraag.

Het huidige jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan (JKP) loopt nog tot 2019, maar de Vlaamse Regering werkt al volop aan de voorbereidingen voor het nieuwe JKP. De Vlaamse Jeugdraad heeft in het verleden ook al meermaals zijn advies over het JKP gegeven. Zo schreven we in 2015 een advies over het gehele JKP (Advies 1503) en in 2017 over het tussentijds rapport JKP 2015-2016 (Advies 1707). In beide adviezen gaf de Vlaamse Jeugdraad al enkele bedenkingen mee over de vorm en opmaak van het huidige JKP. Deze opmerkingen zien we dan ook graag in de opmaak van het nieuwe JKP verwezenlijkt.

1.1 Besluit van de Vlaamse Regering

Maak budget vrij binnen de verschillende beleidsdomeinen. Enkel op deze manier wordt dit een plan dat over de verschillende beleidsdomeinen heen wordt gedragen.

De Vlaamse Jeugdraad is tevreden dat de Vlaamse Regering het voorzien van een duidelijk budget voor de uitvoering van het nieuwe JKP zelf als een cruciale randvoorwaarde voor het slagen van het nieuwe JKP ziet. De Vlaamse Jeugdraad vraagt dat voor het nieuwe JKP **niet enkel vanuit het budget Jeugd budget wordt voorzien, maar dat ook de andere beleidsdomeinen een bijdrage leveren** voor hun domeinen. Uit de werking van het huidige JKP hebben we geleerd dat het ontbreken van een duidelijk budget voor het JKP de kracht van het plan onderuit haalde. Bovendien geloven we erin dat als andere beleidsdomeinen ook financieel aan het JKP bijdragen, er binnen de Vlaamse Regering een grotere gedeelde verantwoordelijkheid is om van het JKP een succesverhaal te maken.

Zorg voor een ruime consultatie bij het opstellen van de vanuit het Departement CJM opgestelde omgevingsanalyse. Enkel de reflectiegroep is te beperkt. Betrek minstens de Vlaamse Jeugdraad en de reflectiegroep bij de keuze van de prioriteiten.

In artikel 2 van het uitvoeringsbesluit lezen we dat de Vlaamse Regering over maximum vijf prioriteiten beslist op basis van de omgevingsanalyse die het Departement CJM aan de Vlaamse Regering bezorgt. Die omgevingsanalyse wordt in overleg met de reflectiegroep jeugd -en kinderrechtenbeleid opgesteld. Het betrekken van de reflectiegroep is onvoldoende om te garanderen dat **deze omgevingsanalyse voldoende participatief** wordt opgesteld. We vragen dan ook een **volwaardig traject** om deze analyse uit te voeren, en verwijzen daarbij graag naar de manier waarop zowel kinderen, jongeren, als hun organisaties en experts bij de omgevingsanalyse voor het JKP 2015-2019 werden betrokken.

Daarnaast wordt de keuze voor de maximum vijf prioriteiten door de Vlaamse Regering gemaakt. **Het is cruciaal dat kinderen, jongeren en hun organisaties bij de keuze van die vijf grote prioriteiten worden betrokken om een gedragen jeugd- en kinderrechtenbeleid te kunnen voeren. We vragen daarom dat de Vlaamse Jeugdraad en de reflectiegroep hierbij een duidelijke rol krijgen.** We verwijzen ook graag naar het grote prioriteitendebat van 2013 als brede inspraakdag voor het bepalen van de prioritaire beleidsuitdagingen. Eens de prioriteiten zijn bepaald, is het voor de Vlaamse Jeugdraad **ook belangrijk dat de doelstellingen en voorstellen tot acties ook op participatieve wijze** binnen de stuurgroepen worden bekomen. We denken hierbij terug aan de samenwerking tussen het Departement, de aanspreekpunten kinderrechten, de Ambassade en Vlaamse Jeugdraad, jeugdwerkorganisaties en andere experts uit het middenveld. Er is nood aan een sterk inspraaktraject en we vragen dat deze input dan ook effectief in het nieuwe JKP wordt opgenomen.

Stel de projectplannen en het hele JKP niet enkel voor in de Commissie CSJM van het Vlaams Parlement, maar ook in de andere relevante commissies.

In artikel 3 van het besluit wordt bepaald dat per prioriteit een projectplan wordt opgesteld, onder coördinatie van Vlaams minister van Jeugd. Elk projectplan wordt door een stuurgroep opgemaakt en opgevolgd. De minister van jeugd coördineert dit proces, maar de verantwoordelijkheid van de projectplannen moet evenzeer bij de andere betrokken ministers liggen. Dit geldt zowel met betrekking tot de middelen, zoals hierboven aangehaald, als tot de opvolging van de projectplannen in de betrokken commissies van het Vlaams Parlement.

We vragen ook **ruimte te voorzien in de stuurgroepen voor de bijdrage van de Vlaamse Jeugdraad en andere betrokken (jeugdwerk)organisaties**. Zowel bij het formuleren van concrete acties en doelstellingen (zoals hierboven vernoemd) als bij de latere bijsturing kunnen boeiende kruisbestuivingen ontstaan tussen de verschillende beleidsdomeinen, die elkaar op die manier gaan versterken. We onderstrepen ook graag het belang van en de nood aan voldoende terugkoppeling tussen de stuur- en de reflectiegroepen.

Breid de reflectiegroep uit met minstens drie vertegenwoordigers vanuit de jeugdwerksector en zorg voor bijkomende verankering voor de andere reflectiegroepen.

De Vlaamse Jeugdraad vindt het een goede zaak **dat de werking van een reflectiegroep voor het eerst in een officiële tekst wordt verankerd**. Binnen onze bezorgdheden over de hervorming van het Departement CJM zijn we hier nog steeds een grote voorstander van. Dit is voor ons een goede eerste stap en willen dit **in toekomst ook graag zijn voor andere bestaande reflectiegroepen zijn**, zoals die over het decreet Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid, het (boven)lokaal jeugd- en kinderrechtenbeleid en het Europees en internationaal jeugd- en kinderrechtenbeleid.

Daarnaast pleiten we voor de **uitbreiding van de bestaande reflectiegroep jeugd- en kinderrechtenbeleid met minstens drie vertegenwoordigers uit het jeugdwerk**. We merken in onze sector een grote bereidheid om sterker bij het jeugd- en kinderrechtenbeleid betrokken te zijn. Als we **echt werk maken van een geïntegreerd jeugd- en kinderrechtenbeleid**, moet het jeugdwerk binnen deze reflectiegroep een plaats krijgen. Op die manier ontstaat een sterke samenwerking tussen kinderrechtenactoren, de aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid en de jeugdwerksector.

Zorg ervoor dat dit structureel verticaal overleg met iedere minister effectief wordt uitgevoerd.

De Vlaamse Jeugdraad is **zeer tevreden dat de Vlaamse Regering het engagement opneemt jaarlijks een overleg te organiseren tussen iedere Vlaamse minister, het kinderrechtencommissariaat en de Vlaamse Jeugdraad**. Aangezien ieder beleidsdomein een impact heeft op de leefwereld van kinderen en jongeren, vinden we het logisch dat dit overleg er niet enkel komt met de ministers die voor de nieuwe prioriteiten zijn bevoegd, maar met **elke minister van de Vlaamse Regering**. Laat ons niet wachten tot het nieuwe JKP is opgesteld, maar **laat ons hier dit najaar al mee starten**. We houden alvast onze agenda vrij om afspraken ter voorbereiding van de beleidsbrieven 2018-2019 vast te leggen.

1.2 Aandachtspunten voor een nieuw JKP

Houd rekening met de adviespunten die de Vlaamse Jeugdraad in 2015 en 2017 in zijn adviezen heeft geformuleerd.

We vatten deze opmerkingen graag nog eens samen.

Advies 1503: Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan

- Heel wat projecten en processen hebben geen enkele link met de operationele doelstellingen. Ze zorgen er niet voor dat de strategische doelstellingen ook effectief zullen worden verwezenlijkt.
- Het JKP lijkt vaak op een *copy-paste*-oefening uit het regeerakkoord en de beleidsnota's
- De operationele doelstellingen zijn onvoldoende om de strategische doelstellingen te verwezenlijken. Een betekenisvolle daling van de jeugdwerkloosheid is een heel erg ambitieuze doelstelling. Toch zien we geen acties die de verwezenlijking van deze doelstelling ambiëren. De duurzaamheidsdoelstelling gaan we bijvoorbeeld niet behalen door naar bewuster printen in de administratie te verwijzen. Een artikel in Klasse over kostenbeheersend onderwijs werkt de toenemende kosten voor ouders van schoolgaande kinderen niet weg. Het blijft op vele fronten bij symptoombestrijding.
- Integratie van het VAK (Vlaams Actieplan Kinderrechten) in het JKP lijkt een maat voor niets. De verwijzing naar kinderrechten en de slotbeschouwingen van het Comité voor de Rechten van het Kind hebben vaak geen enkele link met de vermelde acties en lijken achteraf toegevoegd.
- Een laatste belangrijk knelpunt: in het nieuwe doelstellingenkader zijn de doelstellingen en acties uit het VAK over algemeen kinderrechtenbeleid niet meer vermeld. Wij vinden nochtans dat in een nieuw, geïntegreerd JKP, alsook in doelstellingen en acties in het kader van een algemeen kinderrechtenbeleid (coördinatie van het kinderrechtenbeleid, kindvriendelijk budget, indicatoren rond kinderrechten ...) een plaats moet worden gegeven aan een duurzaam en langetermijnresultaat.

Advies 1707: Tussentijds rapport JKP

De Vlaamse Jeugdraad vroeg meer focus in het plan te brengen. De Commissie CJSM van het Vlaams Parlement volgde ons hierin, net als minister van Jeugd (Sven Gatz). Hij stelde voor elk halfjaar 23 prioriteiten – gekozen door de Vlaamse Jeugdraad – specifiek te behandelen. We danken hem voor deze tussentijdse verbeteractie. Daarnaast herhaalden we onze belangrijkste aandachtspunten voor het JKP

Het tussentijds rapport was echter wel geheel vrijblijvend in de geleverde opmerkingen bij de verschillende acties. Sommige acties worden uitgelicht, andere dan weer niet, zonder enige logica. Zo krijg je niet het volledige beeld waar een lezer – die in de opvolging is geïnteresseerd – op zit te wachten. We verwachten van een definitieve rapportage dat elke actie wordt behandeld. Ze wordt liefst voorzien van een status en opmerkingen door de betreffende departementen. Wanneer de stand van zaken van de acties worden uitgelicht, gebeurt dit wel steeds op een juiste en complete manier.

Zorg ervoor dat projecten/acties/doelstellingen/thema's zich op kruispunt verbinden. Hanteer op die manier de kracht van het instrument JKP. Stimuleer transversale samenwerking door 'gepaste' budgetten te voorzien.

We vragen **investeringen in kwalitatieve en structurele samenwerkingen die meer zullen opbrengen dan de som van twee (of meer) sectoren**. Daarom is het ook van cruciaal belang dat de stuurgroepen divers en beleidsdomeinoverschrijdend zijn samengesteld, en dat kinderen en jongeren, en hun organisaties, in de reflectiegroep

zijn vertegenwoordigd. De **prioriteiten, acties, doelstellingen en indicatoren** moeten hier ook op zijn afgestemd en op deze kruispunten aansluiting vinden. Voor de Vlaamse Jeugdraad was het gebrek aan een duidelijke link tussen de projecten en operationele doelstellingen een van de zwaktes van het vorige JKP. Laat ons dit nieuwe plan aangrijpen om duidelijke en concrete plannen te maken.

Kinderen en jongeren leven elke dag op het kruispunt van verschillende domeinen, en dus moet het jeugd- en kinderrechtenbeleid de samenwerking tussen deze domeinen ook maximaal stimuleren. We vragen dat de schotten tussen beleidsdomeinen als welzijn, onderwijs, jeugdwerk, cultuur, werk, wonen, ruimte, gelijke kansenbeleid, armoedebestrijding enz. worden verlaagd en samenwerking beter wordt omkaderd. Door van elkaars eigenheid te leren en kinderen en jongeren centraal te zetten, kunnen we naar een **sterk transversaal beleid** groeien, dat zowel sectoraal als categoriaal kan werken. Zoals hierboven aangehaald, moet de verantwoordelijkheid daarom ook op financieel niveau bij alle betrokken ministers liggen.

Geef jeugdwerk een eigen plaats binnen het JKP. Jeugdwerk is meer dan enkel een middel om de doelstellingen van het JKP te verwezenlijken.

Het jeugdwerk vertrekt steeds vanuit het standpunt van kinderen en jongeren, en heeft op die manier al heel wat expertise opgebouwd. Net als het JKP stelt de aanpak en manier van werken van het jeugdwerk kinderen en jongeren centraal. We vragen daarom het jeugdwerk en de jeugdwerkmethodiek centraal te stellen bij de opbouw van het participatief traject voor het bepalen van de vijf prioriteiten. **Door vanuit de kracht en de stem van kinderen, jongeren en het jeugdwerk te vertrekken, kan deze expertise volwaardig worden ingezet.** Het is belangrijk in te zetten op domeinoverschrijdende samenwerkingen en ruimte te creëren voor kruispuntwerken. We vragen daarom investeringen in dit bijkomende engagement.

Daarnaast vragen we als Vlaamse Jeugdraad het jeugdwerk an sich **een duidelijke eigen plek te geven binnen het JKP.** Het is belangrijk het jeugdwerk actief te betrekken bij elke fase van de opbouw van het JKP. Jeugdwerk is zoveel meer dan een verzameling goede praktijken om doelstellingen te realiseren; jeugdwerk op zich is het waard in te worden geïnvesteerd. Het is een recht voor elke jongere, want *#jeugdwerkwerkt*.

Zorg voor een duidelijke link met de nieuwe Europese Jeugdstrategie.

Niet enkel in Vlaanderen worden nieuwe plannen over jeugd- en kinderrechtenbeleid gemaakt; ook op Europees niveau wordt op dit moment een nieuwe Europese Jeugdstrategie gesleuteld. Aangezien de opmaak van het nieuwe JKP en de nieuwe Europese Jeugdstrategie samenvallen, zou het zonde zijn als beide elkaar niet beïnvloeden. Op 22 mei maakte de Europese Commissie een eerste voorstel voor deze nieuwe strategie bekend. Graag geven we aan de Vlaamse Regering al enkele punten mee die voor het nieuwe JKP zeker als inspiratie kunnen dienen.

- **De invoering van een EU Youth Coördinator**
  - De Europese Commissie stelt voor een coördinator aan te stellen die over het gehele jeugd- en kinderrechtenbeleid waakt, met een sterke focus op cross-sectoraal beleid. De Vlaamse Jeugdraad vindt dit een goede zaak omdat we hiervoor eerder ook al in Vlaanderen hebben gepleit. In onze reactie op de hervorming van het Departement CJM pleiten we voor **de invoering van een coördinerende cel jeugd- en kinderrechtenbeleid binnen het departement.** Laat ons het Europese voorbeeld dat nu wordt voorgesteld ook op Vlaams niveau volgen.
- **De invoering van een Jeugdwerkagenda – #Jeugdwerkwerkt**
  - Een sterke vernieuwing binnen het voorstel van een Europese Jeugdstrategie is de Jeugdwerkagenda. Hiermee erkent de Europese Commissie de cruciale rol die het jeugdwerk binnen

het jeugd- en kinderrechtenbeleid speely. Ook op Vlaams niveau zijn we een sterke voorstander dat het jeugdwerk een bijzondere plek krijgt binnen het nieuwe JKP. In de voorgaande adviespunten zijn we hier duidelijk over. **Een afvaardiging van het jeugdwerk binnen de reflectiegroep, betrokkenheid van jeugdwerk in de opmaak van de projectplannen en bijzondere aandacht voor jeugdwerk an sich en niet enkel als middel om de doelstellingen van het JKP te verwezenlijken.**